

Lenka Lesenská: Fotografické album do roku 1914. Historie fotografického alba a restaurátorské postupy v reflexi vložených fotografických technik.

(Posudek vedoucího diplomové práce)

Tvorba posudků diplomových prací, případně grantových zadání a zpráv patří v dnešní době jistě k běžným činnostem v mnoha oborech humanitních, uměleckých, přírodovědných či technických. Přesto tento předkládaný posudek je v jistém ohledu ne zcela běžným. Jeho předmětem je totiž teoretická magisterská diplomová práce vzniklá při studiu nově realizovaného studijního oboru – restaurování fotografie. Vezmeme-li v úvahu, že v současné době se jedná o jediné tuzemské VŠ pracoviště tohoto zaměření a zmiňovaná diplomová práce je součástí vůbec prvních uskutečněných obhajob diplomových prací na tomto oboru je jistě záhodno tuto skutečnost připomenout a svým způsobem ji pomyslně promítnout i do celkového hodnocení. A to ne z nijak alibistických důvodů a omluv případných nedostatků, ale naopak s poukázáním úspěšně završených studijních let, zisku nových poznatků a ověření v praxi jejich relevance. Ale přistupme již k hodnocení samotné diplomové práce.

Autorka diplomové práce je aktivní fotografkou s vlastní volnou tvorbou a stejně tak i absolventkou 3 ročníků magisterského studia restaurování fotografie. Tuto kombinaci dosavadních studijních a odborných poznatků již na samém počátku uvádím zcela záměrně. Dle mého názoru se tento půdorys vzdělání autorky totiž výrazně odrazil na celé úrovni zpracování předkládané teoretické diplomové práce a to povětšinou na jejích kladech, v menší míře i na některých drobnějších pochybeních, nedodělcích či ne zcela jasně formulovaných závěrech.

Práci samotnou je poté možno hodnotit při uplatnění několika základních kritérií. Těmi prvními jsou záležitosti formálního charakteru. Zde autorka učinila plně zadosť jak vnitřním předpisům FAMU platným v oblasti tvorby kvalifikačních prací tak i obecně uplatňovaným zvyklostem při tvorbě odborného či vědeckého textu. Přehledně vedený poznámkový aparát, dostatečné množství odkazů na relevantní literaturu svědčí o celkové pečlivosti a odpovědném přístupu k zadání diplomové práce. V některých pasážích mohl snad být tento poznámkový aparát rozsáhlejší a více deskriptivní (či rozsáhlejší si uvedením vícero zdrojů obzvláště, včetně pramenů), ale i v tomto ohledu autorka nezapře svoji jasnou preferenci věnovanou praktickým restaurátorským postupům a dovednostem. Lesenská tak ke

škodě věci nedořídí některé pasáže, byť je evidentně zná, případně prokazuje znalost alespoň daného kontextu (především se jedná o oblast historické interpretace fotografických alb).

Obdobně je nutno kladně hodnotit celkové rozvržení práce, návrh jednotlivých kapitol a vlastně tím i celé zvolené téma. To je v oblasti péče o fotografické materiály navýsost aktuální záležitostí a fotografické album (ať již v daném časovém vymezení či v pozdějším čase) je výraznou a důležitou součástí fotografického kulturního dědictví. A v tomto ohledu autor posudku pouze doufá, že se autorka bude danému tématu věnovat i nadále. Ostatně svoji erudici v tomto směru prokázala také ve své paralelně tvořeném praktickém úkolu.

Dobrou úroveň a nemalou vypovídací hodnotu má i doprovodná fotografická dokumentace, kde autorka nezapře svoje fotografické školení, byť je zde mohla uplatnit i v širším měřítku což se však nestalo. Přesto jsou doprovodné fotografie voleny s rozmyslem a dobře ilustrují zmiňované jevy. To podtrhuje i použití vkládaných šipek a označení v jednotlivých fotografiích. Jak již bylo uvedeno výše rušivě se projevují u některých snímků drobné nedostatky ve volbě výřezu a celkové „čistoty“ komponovaného obrazu. Není pochyb o tom, že autorka je jistě schopna v budoucnosti u dalších svých odborných textů toto odstranit.

Diplomovou práci je poté možno rozdělit do dvou velkých celků – historickou interpretaci fotografického alba (včetně seznámení s příslušnými historickými fotografickými technikami) a na část věnovanou poškozením a degradacím fotografických alb. V části interpretační autorka dokázala nastítnit základní osu témat vztahujících se k tomuto fenoménu, ale bohužel se již podrobněji nevěnovala podrobnějšímu výzkumu příslušných pramenů (např. otázka dobových cen, nabídky a poptávky na zhotovení alb atd.) je to jistě škoda, obzvláště, když Lesenská zná i zahraniční literaturu apod. Některé její závěry tak zůstávají v obecné rovině, nedokáže např. podrobněji zařadit alba do kontextu sociálních dějin, byť se o takovou kategorizaci pokouší v příslušných pasážích. Stejně tak není příliš rozveden nutný kontext z oblasti dějin umění. Na druhé straně však ucelenou informaci o fenoménu fotografického alba čtenář tohoto textu obdrží.

V pasážích konzervátorských a restaurátorských je autorka výrazně jistější, soustředěnější ve svém výkladu a metodičtější. Postupně a velmi jasně popisuje jednotlivá úskalí fyzického stavu fotografických alb a na celkovém textu je patrná velká osobní zkušenost a zaujetí pro dané téma. V textu osvědčuje smysl pro popis základních a nejdůležitějších fenoménů a jevů, dokáže pracovat s příklady jednotlivých poškození atd. Bohužel nepouští se do nutného většího zobecnění a oba celky diplomové práce nedisponují výrazněji propracovaným závěrem, kde by byly jasně deklarovány získané poznatky. To autor

posudku považuje za pravděpodobně největší slabinu práce – práce ve všech ohledech vytvořené s velkým zájmem a znalostí věci.

Před vyřčením celkového zhodnocení je poté nutno vyzdvihnout ještě jeden kladný rys diplomové práce. Autorka jako začínající konzervátor a restaurátor prakticky na každé straně svého textu osvědčuje rozvahu, pokoru před historickým fotografickým materiálem a vědomí odpovědnosti, včetně dnes tolik propagované a přesto opomíjené nutnosti mezioborového poznání v celé restaurátorské disciplíně. **Z všech těchto výše uvedených důvodů proto navrhuji celkové hodnocení diplomové práce známkou B.**

V Praze, 31. 5. 2016

Mgr. Libor Jůn, Ph. D.